

4. ÜNİTE: Hz Muhammed'in (s.a.v.) Örneklığı

4. ÜNİTE 2. FASİKÜL

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Merhametli ve Affedici Oluşu

HZ. MUHAMMED'İN (S.A.V.) MERHAMETLİ VE AFFEDİCİ OLUŞU

Şefkat ve merhamet insanı yücelten ulvi duygular-
dandır. Merhametin gücü şiddet ve öfkenin gücünden
her zaman üstün gelmiştir. Merhametin kaynağı olan
Yüce Rabbimiz, bize elçi olarak gönderdiği peygamber-
inin kalbini de merhametle doldurmuş ve ona:

*"Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik."
(Enbiya suresi, 107. ayet)*
buyurmuştur.

Kur'an-ı Kerim'in başka birçok ayetinde Hz. Peygamberinin âlemlere rahmet olarak gönderildiği belirtilmiştir. Bu hususta Tevbe Suresinin 128. ayetinde şöyle ifade edilir: "Andolsun, size içinizden öyle bir peygamber geldi ki sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. Çünkü o size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatli ve merhametlidir." İslam Peygamberi kendilerini doğru yola davet etmek için gittiği Taif'te kendisine taş atan Taif müşriklerine: "Rabb'im, onları bağışla, onlar ne yaptıklarının farkında değiller." diye dua etmiştir. Öte yandan arkadaşlarına da anlayışlı ve hoşgörülü olmalarını tavsiye edip şöyle buyurmuştur: "Hoşgörülü ol ki hoş görülesin."

HATIRLAYALIM

Merhamet; acımak, lütufta bulunmak, yufka yürekli olmak, iyilik yapmak, koruyup kollamak, ilgi ve şefkat göstermek anlamlarına gelir.

Konuyla İlgili Ayet ve Hadisler

*"(Ey peygamber) Allah'ın rahmeti sayesinde onlara yumuşak davrandın! Şayet sen kaba, katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılıp giderlerdi. Şu hâlde onları affet ve bağışlanmaları için dua et..."
(Âl-i İmrân Suresi: 159. Ayet)*

"...Anlayışlı ve hoşgörülü ol. Anlayış ve hoşgörünün bulunduğu yer güzelleşir, bunların olmadığı yer ise çirkinleşir."

"... Siz yeryüzündekilere merhamet ediniz ki göktekiler de size merhamet etsin."

Küçük Rafi

Peygamberimiz savaş esnasında dahi kadınlara, çocuklara, sivil halka, mabetlere ve din adamlarına dokunulmamasını ve çevreye zarar verilmemesini istemiştir.

İslamiyet'in ilk yıllarında Peygamberimiz Mekke'de görevini yapmaya çalışırken Mekke müşrikleri O'na çok eziyet ve kötülük ettiler. Hz. Peygamber ve ona inanan Müslümanların yurtlarını terk edip Medine'ye hicret etmelerine sebep oldular. Ancak Peygamberimiz 630 yılında Mekke'yi fethettiğinde bu kişilere, Hz. Yusuf'un kardeşlerine dediği cümleye benzer bir hitapla: "Bugün hiçbir şekilde size herhangi bir kınama, aşağılanma olmayacaktır. Gidiniz! Hepiniz hür ve serbestsiniz" dedi ve Mekkelilerin hepsini affetti.

Rafi adında bir küçük çocuk ensardan birinin hurma ağaçlarını taşlamıştı. Bahçe sahibi onu yakalayıp Hz. Peygamber'e getirdi ve ona şikâyetle bulundu. Sevgili Peygamberimiz çocuğu yanına çağırıp, başını okşayıp sordu:

- Çocuğum, bunu neden yaptın?
Rafi çok utanmıştı. Kısık bir sesle:
- Çok açtım, karnımı doyurmak için yaptım, dedi. Peygamberimiz şefkatle:
- Yavrum, bir daha ağaçları taşlama, altına dökülenleri toplayıp ye; Allah seni böylece doyurur, dedi.

Örnek 1

Bir kez gönül yıktın ise,
Bu kıldığın namaz değil.
Yetmiş iki millet dahi
Elin yüzün yumaz değil.

Yunus Emre'nin bu şiiriyle, aşağıdakilerden hangisini vurgulamak istemiştir?

- A) Kendini bilmemin önemini
- B) Kalp kırmamak gerektiğini
- C) Temiz olmanın gerekliliğini
- D) İnsanın güzelliğini

Çözüm

Dizine Yunus Emre gönül kırmamak gerektiğini vurgulamak istemiştir. Buna göre doğru cevabımız B seçeneği olmalıdır.

Örnek 2

Hız. Muhammed, bir çocuğun hurma ağaçlarını taşıdığını görmüş, çocuğu çağırarak " Niçin taş atıyorsun?" diye sormuştur. Çocuğun "Hurma toplamak için, canım çok hurma yemek istedi." Cevabı üzerine de "Yavrum, sakın taş atarak hurmaları düşürme, sadece yere düşenleri al ve ye." demiştir.

Burada çocuğun onaylanmayan davranışına karşı aşağıdaki tutumlardan hangisi söz konusu değildir?

- A) Düzeltmeye çalışma
- B) Ceza verme
- C) Seçilebilecek başka bir yol gösterme
- D) Nedenini sorma

Çözüm

Peygamberimizin çocuğun onaylanmayan davranışına karşı ona, ilk önce bunu niçin yaptığını sorarak onu anlamaya çalışmış, seçilebilecek daha iyi bir yol göstererek de düzeltmeye çalışmıştır. Fakat ceza verme durumu olmamıştır, buna göre doğru cevabımız da B seçeneği olacaktır.

Örnek 3

Selçuklu ve Osmanlı toplumlarında hayvanların tedavisi için vakıflar kurulmuş, kuş evleri ve yabani hayvan barınakları yapılmıştır.

Aşağıdaki hadislerden hangisi Selçuklu ve Osmanlı toplumlarını bu şekilde davranmaya yönlendirmiştir?

- A) Yer ve gökler adaletle ayakta durmaktadır
- B) Her can taşıyan varlığa yapılan iyilikte sevap vardır.
- C) Güçsüzün incindiği ve hakkını alamadığı bir toplum yücelemez.
- D) Sizden biriniz bir iş yaptığı zaman, onu en güzel şekilde yapın.

Çözüm

Selçuklu ve Osmanlıların hayvanlara yardım için vakıflar kurmasının sebebi; dinimizde her canlıya yapılan iyilikte sevap olduğu anlayışıdır. Buna göre doğru cevabımız B olmalıdır.

Örnek 4

Müslümanların bir sıkıntı içinde ve baskı altında oldukları bir dönemde sahabelerden bazıları Hz.Peygamber'e gelerek bu zulmü yapanlara beddua etmesini istedi. O ise "Ben rahmet peygamberiyim, beddua etmek için gönderilmedim." Buyurdular.

Bu olayda Hz.Muhammed'in (s.a.v.) hangi özelliği öne çıkmaktadır?

- A) Merhameti
- B) Cesareti
- C) Adaleti
- D) Kararlılığı

Çözüm

Müslümanların büyük bir sıkıntı ve zulüm içinde kaldığı ve sahabelerden bazılarının Hz. Peygambere gelerek bu zulmü yapanlara beddua etmesini istemesi ve Peygamberimizin de bunu reddedip "Ben beddua etmek için gönderilmedim." Demesi onun merhametli olmasıyla ilgilidir. Buna göre doğru cevabımız A seçeneği olmalıdır.

Örnek 5

Hz.Muhammed(s.a.v.) Mekke'yi fethettiğinde kendisine zulmetmiş olan Mekkelilere şöyle seslenmiştir. "Ben size Yusuf'un (a.s.) kardeşlerine söylediklerini tekrarlıyorum. Bugün size kınama yoktur. Allah sizi bağışlasın. Çünkü O merhametlilerin en merhametlisidir."

Bu metinde Hz.Muhammed(s.a.v.) ve Hz.Yusuf'un aşağıdaki ortak özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) İffete önem verme
- B) Merhametli ve affedici olma
- C) Verdikleri sözü yerine getirme
- D) Aile büyüklerine saygılı davranma

Çözüm

Soru metninde vurgulanan Hz. Peygamberin ve Hz. Yusuf'un ortak özelliği merhametli ve affedici olma özelliğidir. Buna göre doğru cevabımız B seçeneği olmalıdır.

Örnek 6

"(Ey Peygamber!) Allah'ın rahmeti sayesinde onlara yumuşak davrandın; eğer kaba ve katı yürekli olsaydın, insanlar senin etrafından dağılıp giderlerdi..." (Al-i İmran suresi, 159.ayet)

Bu ayette, Hz.Muhammed'in aşağıdaki hangi özelliğinden bahsedilmiştir?

- A) Cesaretinden
- B) Merhametinden
- C) Yöneticiliğinden
- D) Yardımseverliğinden

Çözüm

Soruda verilen ayette Peygamber Efendimizin merhametli ve şefkatli oluşundan bahsedilmektedir. Buna göre doğru cevabımız B seçeneği olmalıdır.

ETKİNLİKLER

1. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

a) Peygamberimizin şefkatli ve merhametli oluşuyla ilgili bir örnek olay anlatınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Merhamet ve bağışlamak ne demek, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) Peygamberimizin âlemlere rahmet olması ne anlama gelmektedir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

d) "... Siz yeryüzündekilere merhamet ediniz ki göktekiler de size merhamet etsin." Hadis-i şerifinde vurgulanmak istenen nedir, açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara "D" yanlış olanlara "Y" işareti koyunuz.

İslam'ın affedici ve merhametli olma anlayışını Hz. Peygamber en güzel bir şekilde temsil etmiştir.

D

Y

Hız. Peygamber sadece Müslümanlara merhametli olmuştur.

Peygamberimiz savaşlarda kendileriyle savaşmayanlara dokunulmamasını, çevreye zarar verilmemesini emretmiştir.

Herhangi bir canlıya karşı, şefkat ve merhamet duygusuna istişare denir.

Peygamberimiz İnanmayanları hidayete erdirmek için zorlamıştır.

Hız. Peygamber âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir.

Peygamberimiz söylediklerini bizzat kendi hayatında uygulayarak insanlara örnek olmuştur.

ETKİNLİKLER

3. Aşağıdaki boşlukları panodaki uygun olan sözcüklerle doldurunuz.

kötülükle

merhamet

affedici

dua

hoşgörülü

- a) Hz. Muhammed merhametli, hoşgörülü,, yumuşak kalpli biri olduğu için insanlar kısa sürede O'nun etrafında toplanmış, Müslümanlığı kolayca kabul etmişlerdir.
- b) Peygamberimiz bir gün torunları için Yüce Allah'a şöyle dua etmiştir; "Allah'ım ben onları seviyor ve onlara merhamet ediyorum. Sen de onlara et." demiştir.
- c) Peygamberimiz şefkat ve merhametiyle hayatı boyunca kimsenin gönlünü incitmemiş, kendisine düşmanlık edenlere dahi Yüce Allah'a onların doğru yolu bulması için etmiştir.
- d) Peygamberimiz bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur: "...Anlayışlı ve ol. Anlayış ve hoşgörünün bulunduğu yer güzelleşir, bunların olmadığı yer ise çirkinleşir."
- e) Hz. Ayşe Sevgili peygamberimiz için şöyle demiştir: "Rasulullah ne kötülük yapar, ne de çirkin bir söz söylerdi. Çarşı pazarda kötülük yapmaz, hiçbir kötülüğe cevap vermezdi. O sadece affeder ve bağışlardı.

4. Aşağıdaki soruların karşısına cevabı evet ise "✓" işareti, hayır ise "X" işareti koyunuz.

Peygamberimiz sadece insanlara değil, hayvanlara karşı da merhametli olunmasını mı istemiştir?

Peygamberimiz, kendisine kötülük yapanlara dahi merhametli mi olmuştur?

Peygamberimiz herkese karşı merhametli ve şefkatli olduğundan her dediğine herkes inanmış Müslüman mı olmuştur?

Peygamberimiz sadece kendisi gibi inananlara mı merhametle yaklaşmıştır?

Peygamberimiz savaş esnasında dahi çevreye zarar verilmemesini mi istemiştir?

Peygamberimiz kötülük yapanlar zengin biriyse onu cezalandırmaktan kaçınır mıydı?

Peygamberimize Mekkeliler merhametli olduğundan dolayı mı "el-emin" demişlerdir?

Hoşgörü; anlayış göstermek anlamına gelir mi?

Peygamberimiz sadece en yakın akrabalarına karşı mı affediciydi?

Peygamberimiz hayvanlara karşı her türlü eziyetin helal olduğunu mu belirtmiştir?

Peygamberimiz sevgi, merhamet ve affedici oluşunda da bizlere örnek midir?

KONU KAVRAMA TESTİ

1. Hz. Muhammed (sav). Mekke'yi fethettiğinde kendisine zulmetmiş olan Mekkelilere şöyle seslenmiştir. " Ben size Yusuf'un (as.) kardeşlerine söylediklerini tekrarlıyorum. Bugün size kınama yoktur. Allah sizi bağışlasın. Çünkü O merhametlilerin en merhametlisidir."

Bu metinde Hz. Muhammed (sav) ve Hz. Yusuf'un (as.) aşağıdaki ortak özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) İffete önem verme
B) Merhametli ve affedici olma
C) Verdikleri sözü yerine getirme
D) Aile büyüklerine saygılı davranma

2. "(Ey Peygamber!) Allah'ın rahmeti sayesinde onlara yumuşak davrandın; eğer kaba ve katı yürekli olsaydın, insanlar senin etrafından dağılıp giderlerdi..." (Al-i İmran suresi, 159. Ayet)

Bu ayette, Hz. Muhammed'in aşağıdaki hangi özelliğinden bahsedilmiştir?

- A) Cesaretinden
B) Merhametinden
C) Yöneticiliğinden
D) Yardımseverliğinden

3. Müslümanların büyük bir sıkıntı içinde ve baskı altında oldukları bir dönemde sahabelerden bazıları Hz. Peygamber'e gelerek bu zulmü yapanlara beddua etmesini istedi. O ise: "Ben rahmet peygamberiyim, beddua etmek için gönderilmedim." buyurdular.

Bu olayda Hz. Muhammed'in (sav.) hangi özelliği öne çıkmaktadır?

- A) Merhameti
B) Cesareti
C) Adaleti
D) Kararlılığı

4. Hz. Peygamber, Müslümanlara karşı özel bir şefkat ve muhabbet beslemiştir. Yaşadığı süre içinde Müslümanların dertleriyle ilgilenmiş, üzüntülerine ortak olmuştur.

Hz. Peygamber'in metinde anlatılan bu tutumu, aşağıdaki ayetlerin hangisinde ifade edilmiştir?

- A) "Andolsun, Allah'ın Resûlünde sizin için ... güzel bir örnek vardır." (Ahzab Suresi, 21. Ayet)
B) "Sen öğüt ver. Çünkü sen ancak öğüt vericisin. Onların üzerinde bir zorlayıcı değilsin. (Ğaşiye Suresi, 21-22. Ayetler)
C) "Andolsun, size kendi içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, mü'minlere karşı da çok şefkatli ve merhametlidir." (Tevbe Suresi, 128. Ayet)
D) "Muhammed, yalnızca bir elçidir. O'ndan önce de elçiler gelip geçmiştir. Şimdi O ölür ya da öldürülürse, gerisin geriye mi döneceksiniz?..." (Al-i İmran suresi, 144. Ayet)

5. **Öğretmen:** Çocuklar! "Herhangi bir canlıya karşı sevgi, şefkat ve acıma duygusuna ne denir?"

Ahmet: Sabır

Salih: Bağışlama

Onur: Merhamet

Mehmet: Cesaret

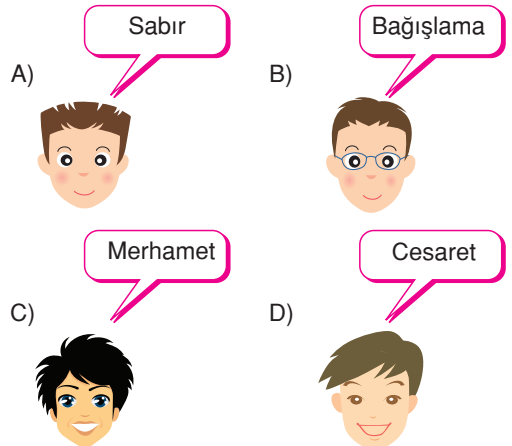
Öğretmenin sorduğu soruya hangi öğrenci doğru cevap vermiştir?

A) Sabır

B) Bağışlama

C) Merhamet

D) Cesaret

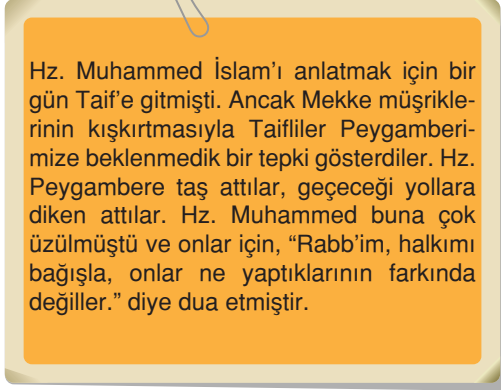
KONU KAVRAMA TESTİ

6. "... (Ey Peygamber!) sen onlara Allah'ın rahmetinden dolayı yumuşak davrandın. Eğer onlara karşı kırıcı ve sert olsaydın, doğrusu senden ayrılıp giderlerdi..."(Âl-i İmran Suresi: 159. ayet)

Yukarıdaki ayette Peygamberimizin hangi özelliklerine vurgu yapılmıştır?

- A) Danışarak iş yapmasına
B) Cesaret ve kararlılığına
C) Doğruluğu ve güvenilirliğine
D) Şefkat ve merhametine

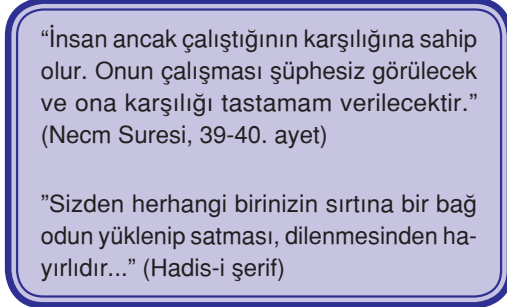
7.

Buna göre, Hz. Muhammed'in bu tavrı onun hangi özelliğini kanıtlamaktadır?

- A) Cesaretli olmasını
B) Merhametli olmasını
C) Güvenilir olmasını
D) Çalışkan olmasını

8.

Yukarıdaki ayet ve hadis-i şeriflerde vurgulanan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cesaret
B) Merhamet
C) Çalışma
D) Bağışlama

9.

1	Hz. Muhammed çarşı pazarda dolaşarak esnafın hileli mal satmasına müsaade etmezdi.	a	Merhamet
2	Peygamberimiz yaşlıları ziyaret eder, kimsesizlerle ilgilenirdi.	b	Hoşgörü
3	Hz. Muhammed hata yapan birini gördüğünde yanlışını o kişinin yüzüne vurmazdı.	c	Doğruluk

Yukarıda verilen ifadelerle onlara uygun olan kavramların doğru eşleştirilmesi hangi seçenekte verilmiştir?

- A) 1 - a, 2 - b, 3 - c
B) 1 - a, 2 - c, 3 - b
C) 1 - b, 2 - a, 3 - c
D) 1 - c, 2 - a, 3 - b

10.

1.	Medine'ye hicretten sonra ilk olarak bir cami ve okul yaptırması
2.	Pazarda nemli bir buğday satan satıcıyı uyarması
3.	Bir şey isteyene yok demesi elinden geldiğine yardım etmesi
4.	Mekke'yi fethettiği zaman kendisine eziyet eden Mekkelileri affetmesi

Yukarıdaki verilen ifadelerden hangi Peygamberimiz Hz. Muhammed'in merhametli ve bağışlayan oluşuna örnek gösterilebilir?

- A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

11. Aşağıdakilerden hangisi Sevgili Peygamberimizin bir özelliği olamaz?

- A) Çocuklara sevgi ve merhametle yaklaşım onlarla şakalaşması
B) Haset etmeyi sevmesi
C) Şaka da olsa asla yalan söylememesi
D) Hakkı ve adaleti gözetmesi

KONU KAVRAMA TESTİ

12.

Hz. Muhammed insanları çalışmaya teşvik ettiği gibi bizzat kendisi de çalışmıştır.

Hz. Muhammed gençlik yıllarının çoğunu babasının yanında çiftçilik yaparak geçirmiştir.

Hz. Muhammed, sahabeleri eğitmek için bir öğretmen gibi çalışmıştır.

Hz. Muhammed, zamanını en verimli şekilde değerlendirmiştir. Bu sayede İslam kısa sürede geniş kitlelere ulaşmıştır.

Yukarıdakilerin hangisinde yanlış bir bilgi vardır?

- A)
- B)
- C)
- D)

13. Resulullah bir gün Enes'i bir iş için gönderir. Enes, sokakta oynayan çocukları görünce yanlarına gider ve kendisi de oyuna katılır. Aradan epey zaman geçtiği hâlde gelmeyince Resulullah bakmaya çıkar. Onun, çocukların içinde oynadığını görür, arkasından yavaşça gelir ve ensesinden tutar. Enes irkilerek dönünce karşısında gülümseyen Peygamberi görür. Peygamberimiz, Enesciğim, sana söylediğim yere gittin mi? diye sorar. Enes, Hemen gidiyorum ey Allah'ın Resülü, diyerek oradan ayrılır.

Verilen bu parçada Peygamberimizin hangi özelliğine ulaşılamaz?

- A) Merhameti
C) Cömert olması
- B) Hoşgörüsü
D) İnsana verdiği değer

14. "Müslüman, elinden ve dilinden başkalarının ".....(I)..... olduğu kimsedir."
"Bir millet, işlerini(II)..... ile yürüttüğü sürece sıkıntıya düşmez."
"Merhamet etmeyene Allah(III)..... etmez."
Verilen hadis-i şeriflerde boş bırakılan yerlere gelmesi gereken uygun olan kavramlar aşağıdakilerden hangisidir?

	(I)	(II)	(III)
A)	Güvende	Danışma	Merhamet
B)	Korktuğu	Konuşma	İyilik
C)	Güvende	Danışma	Güzellik
D)	Sakındığı	Anlaşma	Merhamet

Hazırlayan
Onur YİĞİT
@lgs_din_hocam

Konu Kavrama Testi:

1. B	2. B	3. A	4. C	5. C	6. D	7. B	8. C
9. D	10. D	11. B	12. B	13. C	14. A		